

N:o 5.

Af Herr **Rylander**: *Angående aflåtande af underdånig skrivelse till Kongl. Maj:t om beredande af åtskilliga förmaner för vissa enskilda jernvägar i afseende på samtrafik med statens m. m.*

Statens jernvägsstyrelse har under innevarande år uppsagt alla med enskilda jernvägsbolag uppgjorda kontrakt om samtrafik, som det synes, dels i afsigt att bringa de enskilda jernvägarne till en trafik-taxa lika med statens, dels ock, som det förljudes, för att fordra en högre afgift af de enskilda jernvägarne för samtrafiken och göromå- lens bestridande å föreningsstationen. Uti förra hänseendet vore det visserligen en lättnad för tjenstemännen vid statens jernväg, men jag tror föga, att detta uppväges af de svårigheter och olägenheter, som uppstå för de enskilda jernvägarne, hvilka blifvit anlagde under helt olika förhållanden; och ehuru statens trafik-taxa sistlidna år blifvit om- arbetad, innehåller den dock stora oegentligheter, som de enskilda banorna uti sin taxa blifva förhindrade att rätta.

Uti senare fallet, rörande ersättning för samtrafiken och expeditionens besörjande vid föreningsstationen, vågar jag påstå att sta- tens jernvägstrafik utan förlust kan och bör besörja samtrafiken emot den ersättning, som i allmänhet af de enskilda jernvägarne hittills utgått.

Under en lång följd af år har i alla delar af landet insetts, huru nödvändigt det är för jordens kultur och ortens industri att genom lätta kommunikationer förskaffa sig samfärdsel med öfriga delar af landet; företagsamme män hafva på många och olika orter uppträdt med förslag att bygga jernväg, som ock på många ställen blifvit be- slutad, dock, under mycket olika utsigter i ekonomiskt hänseende, dem

icke alla i företaget intresserade mäktat inse. Då det ena bolaget har haft goda förespråkare och lyckats få statens understöd genom lån till hälften eller $\frac{2}{3}$ af kostnadsförslaget, emot 4 procent ränta och 2 procent amortering, samt dertill fritt från såväl ränta som amortering under anläggningstiden, 3 ja kanske 4 år, synes ett sådant bolag erhållit ett särdeles godt handtag af staten. Ett annat jernvägsbolag, som icke varit så lyckligt, har måst upplåna sina medel af enskilda banker och bankirer till ofta $5\frac{1}{2}$ procent ränta och 2 à $2\frac{1}{2}$ procent amortering samt 10 à 12 procent kapitalrabatt och, till råga på detta, fått erlägga ränta och amortering redan vid första årets slut; häraf torde lätt inses uti huru olika ställning de jernvägsbolag genast kommit, som icke erhållit statens understöd, emot dem, som sådant erhållit.

Byggandet af jernväg uti landet tror jag allmänt erkännes såsom en välgerning och som en orsak till den blomstring de senare 20 åren uppstått såväl uti landets jordbruk som industri och öfriga näringar, ehuru mången torde med rätta säga, att vi gått för fort; likaså tror jag det allmänt erkännes som riktigt, att staten lemnar understöd till jernvägar, men då sådant icke lemnats till alla jernvägsbolag och staten beherskar äfven de enskilda jernvägsbolag, som icke njutit understöd, såsom att den bestämmer trafiktaxa, inspekterar jernvägen och lemnar föreskrifter i många riktningar, så synes billigt, att äfven dessa jernvägsbolag böra komma i åtnjutande af något statens understöd.

Man torde icke kunna förneka, att de jernvägar, som icke erhållit statens understöd genom lån, kunna, i förhållande till sin längd eller storlek, vara lika nyttiga för såväl landet i allmänhet som i synnerhet orten den genomgår och, om den har sin ändpunkt vid statens jernväg, tillföra denna lika stora inkomster som den jernväg, som erhållit låneunderstöd af staten; erkännas bör, att alla de jernvägar, som beröra statens jernväg, tillföra denna såväl gods som passagerare och inkomster.

Häraf torde framgå, att jag icke önskar att de enskilde jernvägarne i allmänhet skola åsättas för höga fordringar för samtrafik med statens, men att de jernvägar, som förut icke af staten erhållit låneunderstöd, måtte nu på det sätt understödjas af staten, att de erhålla samtrafik med statens jernväg och expeditionen besörjd vid anslutningsstationen utan ersättning.

Att flere än jag hysa de åsigter jag uttalat i afseende på samtrafik för de enskilde jernvägarne med statens, visar diskussionen vid trafikchefsmötet i Stockholm den 6 och 7 sistlidne Oktober, der såväl statens trafikstyrelse som tjänstemän varit representerade, och der en-

hälligt uttalats den åsigt, att afseende bör fästas såväl om jernvägen fått understöd af staten, som om den tillförer den banan, som eger föreningsstationen, någon betydligare inkomst.

Till följd af dessa mina yttranden torde det tillåtas mig att föreslå,

att Riksdagen måtte ingå till Kongl. Maj:t med en skrifvelse med hemställan att de enskilda jernvägar, som icke erhållit lån af staten eller statens kassor, måtte tillåtas erhålla samtrafik med statens jernväg, samt äfven vid föreningsstationen få såväl stationsgöromålen som expeditionen af statens tjänstemän utan ersättning besörjd.

Stockholm den 18 Januari 1881.

O. P. Rylander.